
CpLy ApS

Rugevejledning - Flade rugemaskiner

Opdateret - Sommer 2014

Vigtigt

Alle temperaturer er beregnet til en flad rugemaskine som ikke har ventilator.

Hvis din rugemaskine har ventilator skal du trække 1°C fra.

Vores JN12/24 har fx. ikke ventilator mens vores JN48/96 har ventilator.

Placering af maskinen:

Den rigtige anbringelse af maskinen er meget vigtig for et godt resultat.

En stuetemperatur på 20-22 grader Celsius er ideel. Er temperaturen lavere kan maskinen dækkes til med et tæppe for bedre at kunne holde på varmen. Tilførsel af frisk luft uden træk er dog nødvendigt og har maskinen ventilator må luftvejene ikke dækkes til.

Et godt ventilleret kælderrum er ofte det bedste, eller en almindelig stue. Men vær påpasselig med, at solen ikke skinner direkte på rugemaskinen. Et fyrrummet dur ikke da det bliver for tørt.

Husk at rengøre rugemaskinen efter brug og stille den på et tørt sted.

Retningslinier for udrugning af hønseæg:

Æggene skal være både friske og befrugtede. Anvend ikke æg, der er over 2 uger gamle. Medens æggene indsamles til rugning, skal de vendes hver dag, og de må ikke blive for kolde (10-12° er passende). Anvend kun æg fra voksne høns, som er i god sundhedstilstand og som har fået tilstrækkeligt med vitaminrigt foder (rugefoder) samt grønt eller ensilage og har haft gode forhold og rigelig plads. Dette vil øge sandsynligheden for at æggene er blevet befrugtede. Kassér alle små og unormalt formede samt knækkede, rufede og tyndskallede æg. Indsæt kun æg, som er rene og af normal størrelse, d.v.s.: som vejer mellem 55 og 65 gram. Indlæg ikke æg fra hønniker, som lige er kommet i lægning. Maks rugetid og klækketid er 22 dage.

Regulering:

Lad rugemaskinen være fuldt opvarmet mindst 2-24 timer (for at være sikker på, at den er nøjagtigt reguleret (24 timer for JN12/24 og 2 timer for JN48/96)), før æggene lægges ind. Lad både rugemaskine og æg få rigeligt tid til at blive opvarmet efter indlægningen. Det sker, uden at nogen justering er nødvendig.

Temperatur:

Ved udrugning af hønseæg skal temperaturen være mellem 38,5 til 38,9 °C.

Indsætning af æggene:

(JN12/24)

Læg æggene på siden med den spidse ende pegende ganske lidt nedad. Mas ikke flere æg i maskinen, end de let kan få plads.

(JN48/96)

Sæt æggene i æggebakkerne med den spidse ende pegende nedad.

Det vil mindst tage 2-3 timer, efter at maskinen er varm, inden æggene har samme varme som denne. Åben ikke rugemaskinen den første dag.

Vending af æggene:

Alle vores maskiner vender æggene automatisk, husk dog at æggene ikke skal vendes de sidste tre dage under klækningen - her skal de ligges ud på bundpladen.

Afkøling:

(JN12/24)

Da disse maskiner ikke har ventilator skal låget åbnes ca. 15 minutter daglig efter de første 3 dages rugning - indtil slutningen på den attende dag. Dette er for at tilføre frisk luft og afkøle æggene en smule.

(Så længe æggene føles håndvarme, er der ingen fare for, at de bliver afkølet for meget).

Fugtighed:

Formålet med at give ekstra fugtighed i en rugemaskine er at forhindre overdreven udtørring af den naturlige fugtighed i ægget - derfor er det umuligt at give nogen fast skema for, hvor megen fugtighed der skal gives.

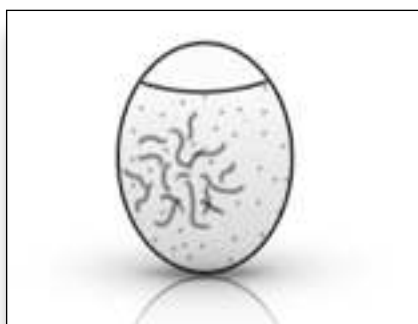
Hvis rugemaskinen står i et fugtigt kælderrum eller i et værelse, hvor der er tilstrækkelig naturlig fugtighed, er det ikke nødvendigt at tilføre ekstra fugtighed - men hvis rugemaskinen anvendes i et tørt klima eller på et tørt værelse, skal der vand i vandrenderne.

Det vigtigste er at undersøge luftblæren i æggene. Når man gennemlyser æggene for at konstatere befrugtningen - skal man også se efter størrelsen af luftblæren. Hvis denne er for stor, skal der sørges for ekstra fugtighed.

Dette gøres ved at fylde vandrenderne med lunkent vand. Hvis en fugtighedsmåler bliver anvendt for at konstatere den relative fugtighed, da skulle den være ca. 55% under rugeperioden og ca. 65% under klækkeperioden. Luftblærens størrelse er den bedste metode at konstatere, hvorvidt der er passende fugtighed.

På 18. dagen kan man lægge æggene i en skål lunkent vand og da skal de stadig kunne flyde. Synker de under vandoverfladen, er luftblæren for lille.

Befrugtet 7. dag

Ubefrugtet 7. dag

Dødt foster 7. dag

Hvis det drejer sig om hvidskallede, klare æg, som af Hvide Italienerne, kan de »lyses« allerede 5. eller 6. dag, men hvis det drejer sig om mørkskallede æg som af Plymouth Rock, kan man først rigtig se noget på 7. - 9. dagen. Når æggene lyses skal det ske i et helt mørklagt værelse for, at kunne se klart: Hold ægget op mod æggelyseren med den runde (tykke) ende øverst og kig gennem siden af ægget, medens De drejer det langsomt rundt i hånden. Hvis ægget er befrugtet, vil en mørk lille plet med en mængde af små blodårer (som udstråler i alle retninger) svømme rundt indeni ægget - dette kaldes fosteret. Hvis befrugtningen har været utilstrækkelig, vil fosteret allerede på 6. dag være dødt, og blodårene vil være samlede som en streng af blod ud mod æggeskallen - alle sådanne æg samt alle æg, der er helt klare, bør straks fjernes fra rugemaskinen.

Når man »lyser« æggene for befrugtning, se så meget nøje efter luftblærens størrelse (denne fremkommer ved fordampning fra ægget).

Næste æglysning skal finde sted på 14. dagen. Nogle af de fostre, som ved første lysning så ud til at være godt befrugtede, kan nu godt være blevet svage eller døde. Disse, samt alle "blod-æg" (æg med blodpletter eller blodringe) skal straks tages fra, for at de ikke skal forpuste luften i rugemaskinen.

Klækning:

Efter at æggene er lagt på bundpladen på 18. dagen undgå da at åbne rugemaskinen de sidste 3 dage under klækningen, da fugtigheden ellers forsvinder ud af maskinen - dog undtages hvis maskinen løber tør for vand, og må påfyldes ny portion, men låget lægges da igen på så hurtigt som muligt.

I almindelighed vil det tage 21 dage at udruge kyllinger - men hvis det er kraftige, godt befrugtede æg, vil klækningen ofte begynde allerede på 19. - 20. dagen. Hvis nogle af æggene er sene til at klække, og man ønsker at tage allerede udrugede kyllinger ud af rugemaskinen bør dette gøres i en varm stue - således at kyllingerne ikke bliver forkølede, eller de endnu uklækkede æg bliver kolde. Hvis det ser ud til, at nogle af de endnu uklækkede æg godt kan klække, da fortsæt med klækningen til slutningen af 22. dagen. Når klækningen er overstået, skal kyllingerne flyttes til en varm kyllingemoder - men lad være med at give dem vand eller foder, indtil de er 48 timer gamle.

Hvis det kniber for kyllingerne at tørre efter klækningen, og klækningen ellers er overstået, skal man løfte låget af maskinen, lægge et par pinde eller lignende tværs over maskinen og derefter låget ovenpå, så der kan komme lidt ekstra luft ind til tørring af kyllingerne.

Specielle ting at erindre:

1. Hvis maskinen ikke varmer / tænder tjek da sikringen.
2. Forsøg aldrig at lægge flere æg i maskinen, end maskinen kan tage.
3. Hold æggene rene. Sved fra hænderne eller snavs af ligegyldig hvilken slags, gør stor skade, idet snavset lukker porerne i æggeskallen og forhindrer fosteret i at ånde.
4. Forsøg at holde temperaturen mellem 38,5-38,9°C.
5. Hvis der dør mange kyllinger - fordi de ikke kan komme ud (ved egen hjælp) er det tegn på lav vitalitet hos moderhønsene - og det vil være klogt at tage æg af mere livskraftige høns til de fremtidige rugninger.
6. Vær sikker på, at den elektriske strøm er på 220volt.
7. Husk, at det allervigtigste er livskraftige, godt befrugtede æg.
8. Husk at rengøre rugemaskinen efter brug og stille den på et tørt sted.